

ת"פ 40994/08/16 - מדינת ישראל נגד ל ח

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"פ 40994-08-16 מדינת ישראל נ' ח

לפני כבוד השופט אהרון משניות

מדינת ישראל

המאשימה

ע"י ב"כ - עו"ד דרור שטורן

נגד

ל ח

הנאשם

ע"י ב"כ - עו"ד אסף לוי

גזר דין

א. כללי

הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירה של הצתה, לפי סעיף 448 (א) רישא לחוק העונשין תשל"ז - 1977, ובעבירה נוספת של החזקת סמים לצריכה עצמית, עבירה לפי סעיף 7(א) + (ג) סיפא לפקודת הסמים המסוכנים. הודאתו של הנאשם באה במסגרת הסדר טיעון בין הצדדים, שבו המאשימה הגבילה את עצמה לעונש שלא יעלה על שנתיים מאסר בפועל, ואילו ב"כ הנאשם היה חופשי בטיעונו.

מכתב האישום עולה כי הנאשם ואחיו ניהלו יחדיו מסעדה שנמצאת בבעלות אמם בעיר אילת, ובעקבות סכסוך מר בין השניים החליטה האם לבטל את סמכויותיו הניהוליות של הנאשם. בעקבות זאת, החליט הנאשם להצית את המסעדה, ולכן הוא הגיע למסעדה ביום 30.7.2016, כשהוא נושא עמו מיכל מלא דלק שרכש קודם לכן בתחנת דלק סמוכה.

לאחר שאחרון העובדים עזב את המקום, סמוך לשעה 02:00, הנאשם ניתק את מצלמות האבטחה, שפך מהחומר הדליק בקדמת המסעדה, ונמלט מהמקום מבעד ליציאת החירום. כתוצאה ממעשיו, מבנה המסעדה והציוד שהיה בה נשרפו כליל. בנוסף, תפסו השוטרים אצל הנאשם סם מסוכן מסוג חשיש במשקל של 0.13 גרם, שהוחזק על ידו לשימוש עצמי.

ב. טענות הצדדים

ב"כ המאשימה עמד על נסיבות החומרה במעשיו של הנאשם וציין כי הנאשם פגע פגיעה חמורה בערכים חברתיים של שלום הציבור ורכושו וכן פגע פגיעה ממשית ברכושה של אמו. לדבריו אין מדובר במעידה רגעית בעידנא דריתחא, אלא מדובר במעשה שנעשה לאחר תכנון מדוקדק ומחושב, בעקבות סכסוך משפחתי, ובאחריותו המלאה של הנאשם, הן בשלב התכנון והן בשלב הביצוע.

ב"כ המאשימה הוסיף וטען כי הנזק הפוטנציאלי ממעשה הצתה הוא רב, מפני שלאחר שהוצתה אש, יכולת השליטה בה מוגבלת. לכן, יש צורך בענישה משמעותית ומחמירה שיהיה בה כדי להרתיע את היחיד ואת הרבים מלהיכשל במעשים דומים בעתיד.

אשר לנסיבותיו של הנאשם, טען ב"כ המאשימה כי התסקיר בעניינו מפרט את האישיות הבעייתית של הנאשם, ובסופו של דבר אינו בא בהמלצה שיקומית, ויש בכך כדי להגביר את המסוכנות של הנאשם. לדבריו, אף שהנאשם נטל אחריות על מעשיו, אין בכך כדי להצדיק הקלה בעונשו, מעבר למגבלה שהמאשימה נטלה על עצמה במסגרת הסדר הטיעון, אשר משקלל את כל נסיבותיו של הנאשם.

ב"כ המאשימה ציין עוד כי לנאשם רישום פלילי ללא הרשעה בעבירה של החזקת סם לצריכה עצמית, וטען כי בסופו של דבר מתחם העונש הראוי לעבירה בנסיבותיה נע בין שנתיים ל-4 שנות מאסר בפועל, אך בשל נסיבותיו של הנאשם כפי שפורטו בתסקיר שירות המבחן, עתרה המאשימה להסתפק בעונש מאסר בפועל של שנתיים בלבד, כשיעור הרף התחתון של מתחם הענישה הראוי לטעמה, ביחד עם ענישה נלווית הכוללת מאסר מותנה משמעותי וקנס.

ב"כ הנאשם הפנה אף הוא בסיכומיו לתסקיר שירות המבחן, והדגיש את העובדה שהנאשם אובחן כמי שסובל מהפרעות התנהגותיות ונפשיות הפרעת אישיות גבולית, ואף מטופל בטיפול תרופתי מתאים. לדבריו, התסקיר מתאר את נסיבותיו האישיות הקשות של הנאשם, שסבל מילדותו מדימוי עצמי נמוך ומתחושה קשה של דחייה מצד אמו, על רקע המצב המשפחתי המורכב שמתואר בתסקיר. כתוצאה מכך, חבר מגיל צעיר לאוכלוסייה עבריינית שסיפקה לו תחושה של שייכות שהייתה חסרה לו במסגרת המשפחתית, ובמסגרת זו אף התדרדר לשימוש תדיר בסמים.

ב"כ הנאשם טען עוד כי הנאשם ביצע את העבירה מתוך קושי רגשי ולא מתוך מאפיינים עבריינים או רצון כלכלי. לדבריו, הנאשם נקלע למצוקה נפשית קשה, בעקבות החלטתה של האם ליטול ממנו את הסמכויות הניהוליות שהיו לו, שהתעצמה על רקע תחושת הדחייה שהוא נושא עמו מגיל צעיר. כוונתו הייתה להצית רק את חלקה הקדמי של המסעדה מתוך רצונו להעניש את אמו, והוא לא התכוון לשרוף את כל המסעדה. לטענתו מדובר באירוע שקשור קשר הדוק לנסיבות המשפחתיות הייחודיות של הנאשם, ואין בו כדי ללמד על מסוכנות שיכולה להצדיק ענישה מחמירה.

ב"כ הנאשם הוסיף וטען כי מיום ביצוע העבירה ועד היום נתון הנאשם בתנאים מגבילים, שהכבידו עליו מאוד, ואף גרמו לו לעלות במשקל בצורה משמעותית, ובכל זאת שיתף פעולה באופן מלא עם שירות המבחן, השתתף באופן עקבי בקבוצות טיפול במשך חודשים רבים, ובדיקות השתן שמסר נמצאו נקיות, ויש בכך כדי ללמד על התרחקותו של הנאשם מעולם הסמים.

בסופו של יום טען ב"כ הנאשם כי יש להקל בעונשו, ולהשית עליו עונש מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות, בהתחשב בעברו הנקי, בנסיבות ביצוע העבירה, בתקופת המעצר אותה ריצה ובנסיבות חייו הקשות, כפי שהן עולות מתסקיר שירות המבחן, כמפורט לעיל.

לא יכולה להיות מחלוקת בדבר חומרת העבירה שבה הורשע הנאשם. עבירת ההצתה טומנת בחובה פוטנציאל לפגיעה ונזק בגוף וברכוש אשר מטבע הדברים אינם ניתנים לשליטה. מכאן גם הסכנה הרבה שיש בעבירה זו, וכפועל יוצא מכך - החומרה הרבה של העבירה, אשר הביאה את המחוקק לקבוע בצידה עונש מרבי של 15 שנות מאסר.

בנסיבות שלפנינו תוכננה ההצתה על ידי הנאשם מבעוד מועד, על ידי הצטיידותו במיכל מלא של דלק, הגעתו אל המסעדה בשעת לילה מאוחרת, לאחר שאחרון העובדים עזב את המקום, ניתוק מצלמות האבטחה והצתת האש שהביאה בסופו של דבר לשריפתה של המסעדה כולה, והציוד שהיה בה.

אשר לרמת הענישה הנוהגת, ניתן ללמוד עליה מעיון בפסיקה שמתייחסת לעבירות דומות לאלה. בע"פ 6720/2016 **מדינת ישראל נ' פלוני**, (פורסם בנבו, 7.3.2017), נדון עניינו של המשיב שהורשע על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן בעבירות של הצתה ואיומים כלפי המתלונן וזאת על רקע פגישתה של בת זוגו עם המתלונן. מעובדות פסק הדין עולה כי המשיב גמר אומר בנפשו להצית את רכבו של המתלונן לאחר שחשד בו כי נפגש עם בת זוגו. תחילה נכנס לביתו של המתלונן, חבט ברצפה באמצעות מוט ברזל שהביא עמו וקילל את המתלונן. לאחר מכן יצא מהבית, הצית נייר טואלט והשליך אותו אל תוך רכבו של המתלונן שבו שפך בנזין קודם לכן. כתוצאה מכך נשרף כליל רכבו של המתלונן ונגרם נזק קל לרכוש נוסף.

בית המשפט המחוזי גזר את עונשו של המערער ל- 6 חודשי מאסר אשר ירוצו בדרך של עבודות שירות בשל שיקולי שיקום. בית המשפט העליון קיבל את ערעור המדינה על קולת העונש וגזר על המשיב 12 חודשי מאסר בפועל, תוך שהוא מציין כי עם כל החשיבות לשיקולי השיקום הם אינם חזות הכול, ויש לתת משקל מתאים גם לשיקולי הגמול וההרתעה.

בע"פ 8125/15 **דימטרי פרוקופנקו נ' מדינת ישראל**, (פורסם בנבו, 19.4.2016), נדון עניינו של המערער שהורשע לאחר שמיעת הראיות בעבירות של הצתה ואיומים, בכך שאיים המערער על המתלוננת, שהתגוררה עמו בבניין רב דירות. באחת ההזדמנויות הגיע המערער לביתה של המתלוננת כשהוא מצויד בניירות, קרטונים ומצית או גפרורים, הצמיד את הניירות והקרטונים לדלת הדירה והצית אותם, בשעה שהמתלוננת וביתה ישנו בתוך הדירה. כתוצאה מההצתה נגרם נזק לחלקה התחתון של הדלת, ועשן חדר לדירה. המתלוננת ובתה התעוררו לריח העשן, המתלוננת ניגשה לעבר דלת הדירה, פתחה והבחינה במערער שהחל לאיים עליה. בית המשפט המחוזי גזר את עונשו של המערער ל- 22 חודשי מאסר, מאסר על תנאי ופיצוי בסך 1500 ₪. בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש, וקבע כי מתחם העונש שנקבע בין שנה לשלוש שנות מאסר אינו מגלה סטייה ממדיניות הענישה הנוהגת.

בסופו של דבר, לאחר ששקלתי את מכלול הנסיבות, נראה לי כי מתחם העונש הראוי לעבירה ונסיבותיה הוא אותו מתחם שאושר בבית המשפט העליון בעניין **פרוקופנקו הנ"ל**, דהיינו בין 12 ל-36 חודשי מאסר בפועל.

אשר לעבירה הנוספת של החזקת סמים לצריכה עצמית שגם בה הורשע הנאשם, מדובר באירוע נפרד מהאירוע של ההצתה, ולכן יש לקבוע לו מתחם ענישה נפרד. עבירות הסמים טומנות בחובן פגיעה קשה בערכים חברתיים בסיסיים, ובכלל זה הגנה על בריאות הציבור וכן הגנה על הביטחון האישי והסדר הציבורי, בשים לב לפגיעה הפוטנציאלית הנלווית לצריכת סמים.

עם זאת, מבלי להקל ראש בחומרת העבירה, מדובר בסופו של דבר בכמות זעומה של 0.13 גרם נטו של סם מסוכן מסוג חשיש, שהנאשם הורשע בהחזקתו ולא בשימוש בו, וניתן להניח שאלמלא הואשם הנאשם בעבירה של הצתה, לא היה מוגש כלל כתב אישום על החזקת הסם כשלעצמה, בשים לב לסוג הסם ולכמות הזעומה שנתפסה ממנו ברשותו של הנאשם. בנסיבות אלה נראה כי מתחם העונש הראוי לעבירה ונסיבותיה הוא בין מאסר על תנאי של מספר חודשים ובין מאסר בפועל של חודשים אחדים שאפשר שירוצה בעבודות שירות.

לחובתו של הנאשם יש לשקול אפוא את חומרת העבירות והעובדה כי מדובר בהצתה מתוכננת מראש של העסק אשר היה מקור פרנסה לו ולמשפחתו וניזוק באופן משמעותי. כאמור לעיל הוגש בעניינו של הנאשם תסקיר שירות מבחן מיום 23.5.2017 ועולה ממנו כי הנאשם בן 36, אינו עובד וכי עד לאירוע נשוא כתב האישום התפרנס מכספים אותם העבירה אליו אמו מרווחי המסעדה שאותה הצית. דומה כי יש כיעור מיוחד, בכך שהנאשם גמל רעה תחת טובה, והחליט לגרום נזק רב דווקא לעסק המשפחתי שממנו התפרנס.

אולם בצד הכיעור, יש בכך כדי ללמד גם על עומק המצוקה הנפשית שאליה נקלע הנאשם, בעקבות החלטתה של האם ליטול ממנו את סמכויות הניהול, ועל רקע הדימוי העצמי הירוד ותחושת הדחייה שמלווה את הנאשם מגיל צעיר. כעולה מתסקיר שירות המבחן הנאשם נטל אחריות מלאה על מעשיו, ביטא צער וחרטה, וסיפר כי הרקע לביצוע העבירה הוא הצטברות מתמשכת של כעסים כלפי אמו ואחיו אשר לשיטתו ניסו להרחיקו מהעסק המשפחתי. שירות המבחן התרשם כי הצער והחרטה שהביע הנאשם כנים, וכך התרשמתי גם אני לאחר ששמעתי את הנאשם בדברו האחרון.

במסגרת הטעוניהם לעונש, הגיש ב"כ הנאשם תצהיר של האם, שהיא למעשה נפגעת העבירה ממעשיו של הנאשם. בתצהיר מגלה האם הבנה למצוקה הקשה של הנאשם, ומציינת כי גם אם יתברר שהנאשם הצית את המסעדה, הוא היה ונותר בנה היקר שהיא אוהבת מאוד, ולכן היא מבקשת כי יוטל עליו עונש קל ככל הניתן, בכדי שיחזור לחיק המשפחה מוקדם ככל הניתן.

כאמור לעיל, נסיבותיו האישיות של הנאשם קשות, וברקע העבירה החמורה שביצע עומד סכסוך משפחתי שפגע מאוד בנאשם, ומצב נפשי מורכב שגרם לנאשם להגיב בצורה קיצונית לסכסוך זה. את הנסיבות האישיות הקשות של הנאשם יש לשקול לזכותו.

כמו כן, יש לשקול לזכותו את עברו שנקי מהרשעות קודמות, וכן את העובדה שהחליט להודות בעבירות שיוחסו לו, ובכך לא רק חסך בזמן שיפוטי יקר, אלא גם לקח אחריות מלאה על מעשיו. בדברו האחרון הביע הנאשם צער וחרטה על מעשיו, וכאמור התרשמתי כי כנים דבריו. לא למותר לציין בהקשר זה כי שירות המבחן ראה בחרטתו של הנאשם

והאמפתיה שהביע כלפי המתלוננים, כמו גם בעובדה שהנאשם נמצא נקי מסמים במהלך מעצר הבית שבו היה נתון תקופה ממושכת, גורמים מפחיתי סיכון ביחס לנאשם.

כמו כן, ראיתי להתחשב בעובדה שמאז שוחרר ממעצר, ביום 29.9.2016, מזה למעלה מ-14 חודשים, הנאשם נמצא במעצר בית מלא, בפיקוח ערבים, על כל המשתמע מכך לעניין הפגיעה בחירותו של הנאשם.

בנוסף לכך, אני סבור כי לא ניתן להתעלם מההקשר שבו בוצעה העבירה, בעקבות מצב משפחתי מורכב, שהנאשם הגיב לו בצורה קיצונית, בשל הבעיות הנפשיות שהוא סובל מהן כבר מגיל צעיר. שירות המבחן מציין כי הנאשם מגלה יכולת ראשונית לבחינת התנהלותו וקשייו, ומתצורה של האם עולה כי היא מודעת היום, אולי יותר מתמיד, למצוקה הנפשית של הנאשם, ולצורך לשלב אותו בהליך שיקומי מקצועי, והיא נכונה לסייע לו בכך. בנסיבות אלה, נראה לי שקיים פתח תקווה להליך שיקומי משמעותי של הנאשם, ומכל הטעמים האלה, אני סבור שיש למקם את עונשו של הנאשם בסמוך לרף התחתון של מתחם העונש שקבעתי לעיל.

סוף דבר, לאחר ששקלתי את מכלול נסיבותיו של הנאשם, ואת השיקולים לקולא ולחומרה שפורטו לעיל, ולאחר שנתתי דעתי גם לסיכויים הטובים לשיקומו של הנאשם, החלטתי לגזור על הנאשם את העונשים הבאים:

1. 13 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו (מ- 30.7.16 עד 29.9.16). הנאשם יתייצב לתחילת ריצוי עונשו במתחם הקליטה של כלא אשל בבאר שבע ביום 4.2.18 עד השעה 10:00.
2. 12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו של הנאשם ממאסרו שלא יעבור בתקופת התנאי עבירה של הצתה או ניסיון להצתה.
3. 4 חודשים מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו של הנאשם שלא יעבור בתקופת התנאי עבירה על פקודת הסמים המסוכנים.
4. פיצוי בסך 5,000 ₪ אשר ישולם למתלוננת, אמו של הנאשם, אשר ינוכה מהפיקדון הקיים בתיק המ.ת. 40979-08-16.
5. בשל מצבו הכלכלי של הנאשם לא ראיתי מקום לגזור עליו גם קנס כספי.

ניתן והודע היום כ"ו כסלו תשע"ח, 14/12/2017 במעמד הנאשם וב"כ הצדדים.

